Fylkesmannen i Vestfold

Horten kommune
Postboks 10
3191 Horten

Vår saksbehandler / telefon:	Deres referanse:	Vår referanse:	Vår dato:
Pål Otto Hansen 33 37 11 96		2014/4730 Arkivnr: 433.6	24.05.2016

Søknad - forvaltning av trær med misteltein - generell dispensasjon til felling og beskjæring

Fylkesmannen har på nærmere angitte vilkår gitt Horten kommune generell dispensasjon til felling og beskjæring av trær med misteltein, samt tynning av misteltein, på kommunal grunn og ellers hvor kommunen har forvaltningsansvar innenfor tidligere Horten kommunes grenser, med unntak for Mellomøya, Østøya samt Karljohansvern plante- og dyrefredningsområde. Dispensasjonen er tidsbegrenset for fem år. Denne tillatelsen gjelder kun i forhold til Naturmangfoldloven og fredningsforskriften for misteltein. Andre nødvendige tillatelser, må innhentes før arbeidet iverksettes. Eventuell klage på dette vedtaket må sendes Fylkesmannen i Vestfold innen tre uker fra dette brevet er mottatt.

Vi viser til kommunens brev av 01.08.2014 vedr. dispensasjon for forvaltning av misteltein. Fylkesmannen beklager at søknaden først nå er kommet til behandling. Det vises imidlertid til at kommunen er kontaktet telefonisk om forsinkelsen.

Søknaden
Det søkes om generell dispensasjon til felling og beskjæring av trær med misteltein, herunder tynning av misteltein, på kommunal grunn eller på andre eiendommer hvor kommunen har forvaltningsansvar. Bakgrunnen for søknaden er at man vil oppnå en forenkling av forvaltningen av misteltein, som vil spare både kommunen og Fylkesmannen for tid og arbeid. Det vises til at artens utbredelse i Horten er livskraftig og jevnt voksende. Antall saker knyttet til misteltein forventes å øke i årene fremover. Kommunen forutsetter at Fylkesmannen, dersom dispensasjon gis, gir noen generelle føringer og betingelser kommunen kan følge i sin saksbehandling og gjennomføring. De ønsker også maler for registrering og rapportering av saker som berører misteltein.

Lovgrunnlag
Misteltein er fredet i hele landet i kgl. resolusjon av 29.10.1976. Fredningen omfatter også mistelteinens levested, dvs. trærne den vokser i. Beskjæring eller felling av trær med misteltein kan bare skje ved unntak fra bestemmelsene. Forvaltningen av fredningen er lagt til Fylkesmannen, som også har myndighet til å gi en generell dispensasjon til kommunen om felling/beskjæring av trær med misteltein, på kommunal grunn eller statlig grunn som kommunen har forvaltningsansvar for. I brev av 12.12.1996 til Fylkesmannen har direktoratet påpekt at en

Fylkesmannen i Vestfold
Telefon: 33 37 10 00
Telefaks: 33 37 11 35
E-post: fmvepost@fylkesmannen.no
www.fylkesmannen.no/vestfold

Postadresse:
Postboks 2076
3103 Tønsberg
Orgnr. 974762501

Besøksadresse:
Statens Park - Hus I
Anton Jenssens gate 4

generell dispensasjon bør være tidsavgrenset, og det bør gis nærmere retningslinjer for når og hvordan tiltakene skal gjennomføres. Det bør også stilles krav til rapportering, og varsles om at dispensasjonen kan trekkes tilbake dersom forholdene endrer seg.

Dispensasjonsbestemmelsen i fredningsvedtaket fra 1976 ble i 2009 erstattet av § 48 i naturmangfoldloven (nml), der det bl.a. heter:
Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

Etter nml § 7 skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, og vurderingen skal fremgå av beslutningen. Prinsippene innebærer at avgjørelser skal bygge på et godt kunnskapsgrunnlag, at føre-var prinsippet gjøres gjeldende ved kunnskapsmangel, at samlet belastning på økosystemet vurderes, at kostnadene ved eventuell miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver, samt at teknikker, driftsmetoder og lokalisering er miljøforsvarlige.

Fylkesmannens vurdering
Kunnskapsgrunnlaget (nml § 8)
Misteltein har et spesielt levevis og en svært begrenset utbredelse her til lands, med et klart tyngdepunkt i Horten kommune. Rikest er forekomstene i bybebyggelsen, på Karljohansvern og i løvskogen nærmest byen, hvor bestanden er stor og livskraftig. Utenfor dette kjerneområdet forekommer arten spredt og fåtallig i nabokommunene og enkelte andre steder ved Oslofjorden. Det beste faglige grunnlaget om mistelteinens biologi og utbredelse i Norge finnes i Blyttia nr. 1/1993. Det konkluderes her med at populasjonen er i god forfatning og i god vekst. Tettheten i Horten byområde er så stor at mistelteinen er i ferd med å bli et problem, med svekket respekt for fredningen til følge. Dette fremkommer også i brev av 20.04.2016 fra Horten og Omegn hagelag, hvor det heter: *«…. I selve byen er det nå blitt så mye misteltein at knapt noen hage slipper unna. Frukttrær er særlig utsatt, og i enkelte hager er alle trær nå fulle av de eviggrønne klasene….»*

Vurdert ut fra dispensasjonssøknader de siste 20 år, bekreftes inntrykket av en bestand i vekst. Fylkesmannen kan derfor med sine erfaringer fra befaringer og behandling av enkeltsaker slutte seg til at bestanden av misteltein på ingen måte er truet innenfor Horten byområde, dvs. innenfor grensene for tidligere Horten kommune. Utenfor byområdet er det flere spredte bestander og forekomster, og kanskje skjer det en viss spredning utenfor kjerneområdet. Her er likevel kunnskapen for tynn til å trekke konklusjoner. Men kunnskapsgrunnlaget innenfor Horten byområde vurderes som tilstrekkelig til å treffe en beslutning.

Føre-var-prinsippet (nml § 9)
Ettersom kunnskapsgrunnlaget vurderes som tilstrekkelig, tillegges prinsippet liten vekt i vurderingen.

Økosystemtilnærming og samlet belastning (nml § 10)
Prinsippet om samlet belastning innebærer at også presedensvirkningen av vedtak skal vurderes, slik at det ikke åpnes for en praksis der summen av enkelttillatelser kan føre til uheldige sumvirkninger for naturmangfoldet. Fylkesmannen gir årlig tillatelser til å beskjære eller felle et lite antall trær med misteltein. Søknadene som imøtekommes er i hovedsak begrunnet med vesentlige ulemper eller risiko for skade på person eller eiendom. Omfanget av tillatelser vurderes å være uten nevneverdig betydning for mistelteinbestanden i Horten og omegn.

En generell dispensasjon til Horten kommune til felling og beskjæring av trær med misteltein, herunder tynning av misteltein, på kommunal grunn eller på andre eiendommer hvor kommunen har forvaltningsansvar, forventes ikke å medføre en vesentlig økning av saker. Mistelteinen er en viktig merkevare og en kilde til stolthet i kommunen. Praktisert etter gitte retningslinjer, kan Fylkesmannen ikke se at dette vil føre til en vesentlig større samlet belastning på mistelteinen som art.

Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (nml § 11)
Horten kommune vil innenfor rammen av en generell dispensasjon være ansvarlig for å forebygge skader på trær og unødig skade på misteltein, tilpasset løsninger som velges i den enkelte sak.

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (nml § 12)
For å unngå eller begrense skade på trær og unødig skade på misteltein forutsettes at det tas utgangspunkt i driftsmetoder og teknikker som er mest skånsomme i hvert enkelt tilfelle.

Samlet vurdering
Det kan slås fast at populasjonen av misteltein er i god forfatning og god vekst innenfor Horten byområde, tilsvarende tidligere Horten kommune før sammenslåing med Borre kommune. I dette området har det skjedd en markant økning i forekomstene, og mistelteinen blir av mange etter hvert oppfattet som en «plagsom gjest både i hager, parker, aller mv. Den er blitt en forvaltningsmessig utfordring for kommunen og Fylkesmannen. En generell dispensasjon til kommunen til felling og beskjæring av trær med misteltein, samt nødvendig tynning av misteltein, vil forenkle og effektivisere forvaltningen, uten at mistelteinen som fredet art trues. Av hensyn til en bærekraftig og forsvarlig forvaltning av misteltein som fredet art, gis rammer og retningslinjer som skal legges til grunn for den generelle dispensasjonen.

Vedtak
Med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48 og under henvisning til Fylkesmannens dispensasjons-myndighet for misteltein samt merknadene over, gis Horten kommune generell dispensasjon til felling og beskjæring av trær med misteltein, samt nødvendig tynning av misteltein.
Dispensasjonen gis for en tidsavgrenset periode på 5 år, og gjelder kommunal grunn eller annen grunn hvor kommunen har forvaltningsansvaret innenfor tidligere Horten kommunes grenser, med unntak for Mellomøya, Østøya samt Karljohansvern plante- og dyrefredningsområde. Det sendes for hvert år en enkel rapport til Fylkesmannen, som angir omfang og lokalisering av gjennomførte tiltak.
Dispensasjonen skal praktiseres etter følgende retningslinjer:

- Av sikkerhetsmessige grunner prioriteres svekkede og døende trær med misteltein langs veier, gangveier, turstier, lekeplasser og andre områder med allmenn ferdsel.
- Det kan også tynnes i bestanden av misteltein i friske trær, hvor bestanden av misteltein er så stor at det truer treets generelle helsetilstand.
- I tvilstilfelle skal Fylkesmannen orienteres før tiltak gjennomføres.
- Dersom det skjer vesentlige endringer i bestanden av misteltein kan den generelle dispensasjonen inndras.
- Fjernet misteltein tilfaller grunneier, og kan omsettes til allmennyttige formål

Denne dispensasjon gjelder bare i forhold til fredningsforskriften for misteltein og naturmangfoldloven. Andre nødvendige tillatelser, herunder fra grunneier, må innhentes før tiltaket/arbeidet iverksettes.

Denne avgjørelse kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker fra dette brevet er mottatt. Eventuell klage skal være skriftlig begrunnet, og skal sendes til Fylkesmannen i Vestfold.

Med hilsen
Miljø- og samfunnssikkerhetsavdelingen

Arne Christian Geving	Pål Otto Hansen
fagsjef	naturforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Kopi til:

Vestfold fylkeskommune	Postboks 2163	3103	TØNSBERG
Naturvernforbundet i Vestfold	Nedre Fjellterrasse13	3157	BARKÅKER
Statens naturoppsyn - Miljødirektoratet	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM
Miljødirektoratet	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM
Horten og Omegn Hagelag v/Randi Brenden	Øvre Keisemark 20,	3183	HORTEN